

בין כוונות לבנון

פנקס מפקד

בית יוצר
לבניין הרוח
חיל הרגימן והסער

תשפ"ו
2026

אדר
מרץ

רוח צה"ל

צבא ההגנה לישראל הוא צבאה של מדינת ישראל. צה"ל פועל בכפיפות לרשויות השלטון האזרחי הדמוקרטי ולחוקי המדינה. מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל ועל עצמאותה, ולסכל מאמצי אויב לשבש את אורח החיים התקין בה. חיילי צה"ל מחויבים להילחם, להקדיש את כל כוחותיהם, ואף לחרף את נפשם להגנת מדינת ישראל, אזרחיה ותושביה. חיילי צה"ל יפעלו על פי ערכי צה"ל ופקודותיו, תוך שמירה על חוקי המדינה וכבוד האדם, וכיבוד ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

"רוח צה"ל" - הגדרה ומקורות

"רוח צה"ל" יונק מארבעה מקורות:

- מסורת צה"ל ומורשת הלחימה שלו כצבא ההגנה לישראל.
- מסורת מדינת ישראל על עקרונותיה הדמוקרטיים, חוקיה ומוסדותיה.
- מסורת העם היהודי לדורותיו.
- ערכי מוסר אוניברסליים המבוססים על ערך האדם וכבודו.

"רוח צה"ל" הוא תעודת הזהות הערכית של צה"ל, אשר ראוי שתעמוד ביסוד הפעולות של כל חייל וחיילת במסגרת צה"ל, בשירות סדיר ובשירות מילואים.

"רוח צה"ל" וכללי הפעולה הנגזרים ממנו הם הקוד האתי של צה"ל. "רוח צה"ל" ישמש את צה"ל, על חייליו, מפקדיו, יחידותיו וחילותיו בעיצוב דפוסי הפעולה שלהם. על פי "רוח צה"ל" ינהגו, יחנכו ויבקרו את עצמם ואת זולתם.

ערכי היסוד

הגנת המדינה, אזרחיה ותושביה

מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל, על עצמאותה ועל ביטחון אזרחיה ותושביה.

אהבת המולדת ונאמנות למדינה

ביסוד השירות בצה"ל עומדות אהבת המולדת והמחויבות והמסירות למדינת ישראל - מדינה דמוקרטית המהווה בית לאומי לעם היהודי - לאזרחיה ולתושביה.

כבוד האדם

צה"ל וחייליו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, בדת, בלאום, במין, במעמד ובתפקיד.

ממלכתיות

צה"ל הוא צבא העם, צבא ממלכתי, הנתון למרות החוק והממשלה. חיילי צה"ל יפעלו כשרק המשימה, ערכי צה"ל וביטחון המדינה ראשונים לנגד עיניהם, ויעשו זאת ביושרה, בענייניות ובייצוגיות.

הערכים

דבקות במשימה וחתירה לניצחון

החייל יילחם ויפעל באומץ לב נוכח כל הסכנות והמכשולים שבפניו, וידבק במשימתו בנחישות ובתבונה, עד כדי חירוף הנפש.

אחריות

החייל יראה עצמו שותף פעיל בהגנה על ביטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. החייל יפעל תוך גילוי מתמיד של מעורבות, יוזמה ושקיפה, בשיקול דעת ובמסגרת סמכותו, כשהוא נכון לשאת באחריות לתוצאות פעולותיו.

אמינות

החייל יציג דברים כהווייתם, בשלמות ובדייקנות, בתכנון, בביצוע ובדיווח, ויפעל כך שרעיו ומפקדיו יוכלו לסמוך עליו בביצוע המשימות.

דוגמה אישית

החייל ינהג על פי הנדרש ממנו, ויקיים את שהוא דורש מזולתו, מתוך הכרה ביכולתו ובאחריותו, בצבא ומחוצה לו, להוות דוגמה ראויה.

חיי אדם

החייל ינהג באופן מושכל ובטיחותי בכל פעולותיו, מתוך הכרה בחשיבותם העליונה של חיי אדם. בעת לחימה יסכן את עצמו ואת רעיו במידה הנדרשת לביצוע המשימה.

טוהר הנשק

החייל ישתמש בנשקו ובכוחו לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך, וישמור על צלם אנוש אף בלחימה. החייל לא ישתמש בנשקו ובכוחו כדי לפגוע בבני אדם שאינם לוחמים ובשבויים, ויעשה כל שביכולתו למנוע פגיעה בחייהם, בגופם, בכבודם וברכושם.

מקצועיות

החייל ישאף לרכוש את הידע המקצועי ואת המיומנויות הנדרשים לביצוע תפקידו, וישמם תוך חתירה לשיפור מתמיד של הישגים האישיים והיחידתיים.

משמעת

החייל יפעל כמיטב יכולתו לביצוע מלא ומוצלח של הנדרש ממנו על פי הפקודות ועל פי רוחן. החייל יקפיד על מתן פקודות חוקיות בלבד, ולא יציית לפקודות בלתי חוקיות בעליל.

רעות

החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, וייחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.

שליחות

החייל יראה בשירותו הצבאי שליחות; יהיה נכון לתרום כל שביכולתו להגנת המדינה, אזרחיה ותושביה. זאת בהיותו נציג של צה"ל הפועל מתוקף ובמסגרת הסמכויות שניתנו לו על פי פקודות הצבא.

המפקד,

בשעות הלילה של יום שני, ה-2 במרץ 2026, ארגון הטרור חיזבאללה שיגר מתקפת רקטות וכטב"מים מדרום לבנון לכיוון הגליל וחיפה, בתגובה על חיסולו של עלי ח'אמנאי, המנהיג העליון של איראן. בכך, חיזבאללה הפך את הפסקת האש שהחלה עם סיום מבצע 'חיצי הצפון' בנובמבר 2024, והצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני.

במסגרת מבצע "חיצי הצפון" במלחמת "התקומה", הנחיתו כוחות צה"ל מכה קשה על ארגון הטרור חיזבאללה - הנהגתו סוכלה, אלפי מחבלים שלו חוסלו, הושמדו תשתיות ואמל"ח שהוא צבר לאורך שנים רבות, ויכולתו לאיים על תושבי הצפון ועל אזרחי ישראל כולם צומצמה באופן משמעותי. לצד צמצום כוחו, הביאה הפגיעה בחיזבאללה גם לפגיעה משמעותית ב-'ציר ההתנגדות' האיראני כולו, ולשרשרת אירועים שהשפיעה, ועודנה משפיעה, על המזרח-התיכון כולו. עם זאת, חיזבאללה שב והצהיר כי הוא לעולם לא יניח את נשקו, הוא המשיך בניסיונות השיקום שלו ולאיים על ישראל ועל אזרחיה, ועם פתיחת מבצע 'שאגת הארי' החליטו להצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני.

הפנקס שלפניך נועד לחזק את תובנת המשימה שלך ושל חייליך - להעמיק את הידע וההיכרות עם הגזרה ועם הקשריה הרחבים של המשימה בחזית הצפונית: הכרת ההיסטוריה, היישובים, והאויבים במרחב, במטרה לחזק את צדקת הדרך, את תודעת ההישג ואת רוח הלחימה של כוחותיך, ולממש את ערכי צה"ל בפעולתנו, לבקר ולתחקר את עצמנו על מנת לעמוד בייעודנו ולממש את אחריותנו להגנת המדינה ואזרחיה.

בפנקס תמצאו מספר כלים:

- שיחת מפקד ודגשים פיקודיים לקראת עליה לגזרה - להכנת הכוחות
- הלחימה בלבנון: נקודות בזמן - להבנת ההקשר ההיסטורי
- אירועים מרכזיים במלחמה - להעמקת תודעת ההישג
- סקירת ישובים ומוצבי המגן - להיכרות עם המרחב ולחיזוק תובנת משימת ההגנה
- סקירות על חיזבאללה ועל המעורבות האיראנית בלבנון - להכרת האויב

תוכן העניינים

עמוד 5	שיחת מפקד - משימות התקפה והגנה בגבול לבנון
עמוד 10	הלחימה בלבנון - נקודות בזמן
עמוד 11	אירועים מרכזיים במלחמה - חזית הצפון
עמוד 13	סקירות המועצות והערים
עמוד 15	מוצבי המגן בלבנון
עמוד 16	חיזבאללה
עמוד 18	איראן בלבנון
עמוד 20	הרחבות להעמקה ולחיזוק תובנת המשימה

שיחת מפקד

משימות התקפה והגנה בגבול לבנון

המפקד,

בימים אלו נערכים כוחותיך לבצע משימות התקפה והגנה בגבול לבנון. השיחה היא הכלי החזק ביותר לחיזוק הרוח והלכידות של חייליך - לפניך דגשים לשיח פיקודי שמטרתו **לחזק את רוח הלחימה, תובנת המשימה והקשריה הרחבים והעמידה במשימה לאור ערכי צה"ל.**

לפניך מתווה לשיח פיקודי שישמש כהכנה לסוגיות הערכיות הכרוכות במשימה.

גורם מעביר: מ"פ / מ"מ

קהל יעד: חיילי הפלוגה / מחלקה

מטרות:

חיזוק העמידה במשימה
לאור ערכי צה"ל

חיזוק תובנת המשימה
והקשריה הרחבים

חיזוק רוח
הלחימה

שלבי השיחה:

1. תיאור תמונת המצב העדכנית

2. רצף הפעולות המרכזיות של צה"ל בחזית הצפון

3. שאלות ותשובות על המבצע

4. דגשים פיקודיים וסיכום המפקד

חלק א' - תיאור תמונת המצב העדכנית

בשעות הלילה של יום שני, ה-2 במרץ 2026, ארגון הטרור חיזבאללה שיגר מתקפת רקטות וכטב"מים מדרום לבנון לכיוון הגליל וחיפה, בתגובה על חיסולו של עלי ח'אמנאי, המנהיג העליון של איראן. בכך, חיזבאללה הפר את הפסקת האש שהחלה עם סיום מבצע 'חצי הצפון' בנובמבר 2024, והצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני.

סקור את האירועים המרכזיים שהתרחשו לאחרונה בגזרה ע"ב תמ"צ אג"מי, בדגש על אירועים הרלוונטיים למשימת היחידה.

לסקירה אקטואלית
מתעדכנת - סרוק

שיחת מפקד

משימות התקפה והגנה בגבול לבנון

חלק ב' - רצף הפעולות המרכזיות של צה"ל בחזית הצפון

סקור בפני החיילים את עיקרי הפעולות של צה"ל בחזית הצפון מאז תחילת המלחמה:

- ב-8 באוקטובר 2023, יום לאחר מתקפת הטרור של חמאס על ישובי מערב הנגב, פתח חיזבאללה במתקפה יזומה על ישראל. חיזבאללה הצהיר כי הוא ימשיך בהתקפות על ישראל כל עוד תימשך הלחימה ברצועת עזה, כביטוי לסולידריות של 'ציר ההתנגדות'.
- ישראל הגיבה בירי טנקים, תקיפות מל"טים וירי ארטילרי על עמדות חיזבאללה ליד גבול ישראל-לבנון, ובהמשך פינתה ישובים רבים הסמוכים לגבול הצפון.
- במחצית הראשונה של שנת 2024 צה"ל נערך בהגנה חזקה לאורך הגבול הצפוני, וכן חיסל מחבלים בכירים בחיזבאללה בדרגי השטח - מפקד כוח רדואן, מפקד הגזרה המערבית, מפקד הגזרה המזרחית, ובכירים נוספים.
- ב-27 ביולי שיגר חיזבאללה רקטה לעבר יישובי רמת הגולן, שפגעה במגדל שמס - 12 ילדים וילדות נהרגו ועשרות נפצעו. בתגובה לפגיעה חיסל צה"ל את פואד שוכר, שהיה המפקד הצבאי הבכיר ביותר בחיזבאללה.
- בחודש ספטמבר הגבירה ישראל באופן משמעותי את התקפותיה על חיזבאללה - פיצוץ מכשירי הזימוניות ב-17 בחודש פגע באלפי מחבלי חיזבאללה בדרגות פיקוד שונות, וב-19 בספטמבר נפתח מבצע 'חצי הצפון', שהחל בחיסולים ממוקדים של בכירי חיזבאללה, ביניהם מזכ"ל הארגון חסן נסראללה, וכן תקיפות נרחבות של תשתיות טרור ומחסני אמל"ח.
- ב-30 בספטמבר החלה הפעולה הקרקעית בדרום לבנון, בשיאה לחמו 4 אוגדות - חיסלו מחבלים, איתרו אמל"ח והשמידו תשתיות רבות של האויב לכל אורך הגבול ובקו הכפרים הראשון והשני. הפעולה הקרקעית פגעה באופן משמעותי ביכולתו של חיזבאללה להוציא לפועל פשיטה לשטח ישראל.
- ב-27 בנובמבר נכנסה לתוקפה הפסקת האש בדרום לבנון, ובשבועות שלאחר מכן עיצב צה"ל מחדש את המרחב והקים את חמשת מוצבי המגן בתוך שטח לבנון - מוצבי הגנה פלוגתיים שמוקמו בנקודות אסטרטגיות השולטים על נתיבי חדירה אפשריים, במטרה להגן על ישובים ישראלים לאורך הגבול.
- מאז סיום מבצע 'חצי הצפון', גיבש צה"ל תפיסת הגנה על התושבים והיישובים בצפון, עיצב וחיזק את קו הגבול והטמיע תשתיות ויכולות טכנולוגיות חדשות. בנוסף, המשיך צה"ל לסכל את ניסיונות השיקום של חיזבאללה באמצעות חיסול מחבלים והשמדת תשתיות. אחד הסיכולים המרכזיים במסגרת פעולות אלו היה חיסול רמטכ"ל חיזבאללה טבטבאי ב-23 בנובמבר 2025.
- ב-2 במרץ חיזבאללה החל לשגר מטחי רקטות וכטב"מים לעבר מדינת ישראל, ובכך הפר את הפסקת האש והצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני.

חלק ג' - שיח על האתגרים הצפויים במשימה

- מהי חשיבותה של משימתנו במרחב בעת הזו?
 - לדעתכם, מהם האתגרים איתם נצטרך להתמודד בגזרה זו?
 - אילו תובנות ולקחים אנו יכולים להביא מנסיון העבר שלנו כמסגרת לטובת משימתנו?
- אסוף את ההתייחסויות של פקודיך לשאלות. במהלך השיחה ייתכן וחייליך יעלו אתגרים שונים הקשורים לאופי המשימה. הדגשים שלהלן יסייעו לך במתן מענה לשאלות ולתחושות שונות שצפויות לעלות מצד החיילים.

שיחת מפקד

משימות התקפה והגנה בגבול לבנון

חלק ד' - דגשים פיקודיים וסיכום מפקד

סכם את השיחה בהבעת אמון בחייליך והדגשת הציפיות שלך מהם לעמידה במשימה. ניתן להיעזר גם בדגשים הבאים:

- **אנו מצויים בעיצומה של מערכה היסטורית וגורלית למניעת איום קיומי על מדינת ישראל ועל אזרחיה.** מדינת ישראל יצאה בשותפות עם ארצות-הברית למתקפה על איראן, במטרה לפגוע במשטר הטרור ולהסיר איומים קיומיים על מדינת ישראל.
- **בעשרות השנים האחרונות פעל המשטר האיראני לממן, לאמן ולחמש את חיזבאללה, כדי שיהווה כוח קדמי במאבקו עם ישראל.** לאחר המכות הקשות שהנחיתה ישראל על חיזבאללה במבצע 'חיצו הצפון', **המשיך המשטר האיראני לפעול לשיקומו של הארגון ביתר שאת.**
- **חיזבאללה הוזהר פעמים רבות שלא לקחת חלק במערכה.** ההתקפות האחרונות מצד ארגון הטרור על ישראל מעידות כי הוא בחר לסייע למשטר האיראני, **והוא ישלם על כך מחיר כבד.**
- **משימתנו בגבול הצפון היא להגן על התושבים ועל היישובים במרחב. נשמור על הדריכות המבצעית, נהיה ערוכים לכל הפתעה מצד האויב, ונהיה מוכנים ונכונים לכל שינוי משימה בגזרה.**
- **אנחנו מאומנים ומוכנים למשימה, נחוישים וחזקים מאויבינו** ואנו נכונים לפעול ככל שידרש על-מנת **להבטיח את ביטחון המדינה ואזרחיה.**
- **חוסר היציבות המתמשך במרחב והיעדר המשילות מצד השלטון המרכזי מביא לכך שבדרום לבנון פועלים גורמים רבים. נקפיד להבחין בין הגורמים המצויים במרחב ונפעל רק כנגד אלו המאיימים עלינו ועל אזרחי מדינת ישראל.**
- **על מפקדי וחיילי צה"ל המבצעים משימות הגנה בשטח המדינה לזכור כי אזרחי ישראל נושאים נושאים אליהם עיניים וכי עליהם לשמש דוגמה ומופת בהתנהגותם. עלינו לפעול בממלכתיות, לשמור על ערנות ודריכות, להפגין ביטחון ורוגע ולמלא את התפקיד הצבאי אליו הוכשרנו על הדרך הטובה ביותר.**
- **המדיניות ביחס למשימות צה"ל ואופן הפעלת הכוח במרחב תקבע על ידי הדרג המדיני. צה"ל הוא צבא ממלכתי הנתון למרות החוק והממשלה. נקפיד לבצע את המוטל עלינו ונפעל למימוש הנחיות הדרג המדיני - ככל שנידרש ובכל מקום שנידרש.**

שיחת מפקד

שאלות העשויות לעלות במהלך השיחה

מהם הישגי המבצע עד כה?

לאורך השבועיים האחרונים פגעו צה"ל והכוחות האמריקנים בתשתיות מדיניות וצבאיות רבות בכל רחבי איראן, ובהם מערכי הגנה אווירית, מערכי שיגור וייצור של טילים, מרכזי פיקוד ושליטה של משמרות המהפכה ומנגנוני ביטחון הפנים, ותשתיות צבאיות נוספות. **הישגים משמעותיים אלו הושגו לאחר פתיחת המבצע במכת פתע בה חוסלו בכירים רבים במשטר האיראני, ובראשם עלי ח'אמנאי** – המנהיג העליון של משטר הטרור האיראני, שאחראי לרצח של ישראלים ויהודים רבים ברחבי העולם, וכן של אזרחים ממדינות רבות ושל בני עמו. לצדו חוסלו בכירים רבים במשטר הטרור, ובהם שר ההגנה, מפקד משמרות המהפכה, רמטכ"ל איראן, יועץ המנהיג העליון לענייני ביטחון וכארבעים מפקדים בכירים נוספים, ולאורך שאר ימי המבצע חוסלו בכירים רבים נוספים.

למה החלה המערכה דווקא עכשיו?

ברקע ההחלטה לצאת למערכה **עומדים עשורים ארוכים בהם פועל משטר הטרור האיראני כנגד ישראל, ארצות הברית והעולם המערבי כולו**. איראן חתרה להשגה של נשק גרעיני להשמדה המונית, צברה מאגרי טילים לטווחים רחוקים, והפעילה שורה של ארגוני טרור ברחבי העולם שישמשו כשלוחיה מול ישראל והמערב. בין היתר מימנה, אימנה ועודדה איראן את ארגון הטרור חמאס, טיפחה את חיזבאללה בלבנון ועמדה מאחורי ההתקפות של החות'ים כלפי העורף הישראלי וכלפי הסחר הבינלאומי בים האדום. **מאז ה-7 באוקטובר איראן אף תקפה את ישראל באופן ישיר, בירי של מאות טילים וכלי טיס בלתי מאוישים לשטח המדינה**. לאור זאת, יצאה ישראל למבצע "עם כלביא" ביוני 2024, במהלכו חיסלה את ההנהגה הצבאית של איראן, ופגעה במתקני הגרעין ובמתקני ייצור הטילים הבליסטיים. המבצע פגע קשות ביכולות האיראניות, אך בחודשים האחרונים הצטברו אינדיקציות מודיעיניות לפיהן איראן ממשיכה בייצור אמצעי לחימה מדויקים ושואפת לחדש את תוכנית הגרעין שלה. במקביל, החלו באיראן מחאות אזרחיות, לאור מצבה הפנימי הקשה, אותן דיכא המשטר האיראני באלימות קשה, וברצח של אלפים מאזרחיו. **לאור סירובה של איראן לפתרון דיפלומטי לסוגיית הגרעין והטילים, וברקע של הדיכוי האכזרי כלפי מתנגדי המשטר באיראן עצמה, נדרש מהלך יזום ומדויק במטרה להביא לפגיעה יסודית במשטר האיראני, ולהסיר איומים על מדינת ישראל. השותפות עם ארצות הברית מאפשרת מענה משולב, מודיעיני ומבצעי, בהיקף ובעוצמה הנדרשים לאתגר מסוג זה.**

מיהו המנהיג העליון עלי ח'אמנאי שחוסל במהלך הפתיחה של המבצע?

ברפובליקה האסלאמית של איראן, "המנהיג העליון" הוא ראש המדינה, המשמש בראש ובראשונה כסמכות רוחנית, אך גם מחזיק בסמכויות להתוות את קווי היסוד האסטרטגיים במדיניות החוץ והביטחון, ולמנות את ראשי מערכת המשפט, מפקדי הצבא ומשמרות המהפכה וראשי התקשורת הממלכתית – מבלי להיות מעורב ישירות בתפעול השוטף של מערכות אלו. מאז 1989 כיהן בתפקיד עלי ח'אמנאי. **ח'אמנאי הטיף במשך עשרות שנים כנגד המערב, קרא להשמדת ישראל, ופעל לבניית "טבעת אש" של ארגוני טרור סביבה, תוך שאיפה להתיש את ישראל ולפגוע בה באמצעותם**. בתקופת שלטונו התחזק מאוד מעמד משמרות המהפכה ככוח צבאי-פוליטי וכלכלי מרכזי הפועל לקדם את האינטרסים של משטר הטרור גם מחוץ לגבולותיה של איראן. ח'אמנאי העניק להם גיבוי ומרחב פעולה, ובכך ביסס את מעמדם בלב מנגנוני הכוח של הרפובליקה האסלאמית. מעבר לכך, **עמד ח'אמנאי מאחורי תכנית הגרעין האיראנית וסירובה של איראן לפשרות ולהסכמים בנוגע לה**.

שיחת מפקד

שאלות העשויות לעלות במהלך השיחה

מה משמעות חיסול ח'אמנאי?

חיסול ח'אמנאי הוא צעד אסטרטגי שנועד לפגוע ביסודות משטר הטרור האיראני ולערער את יכולתו ואת רצונו של המשטר להמשיך לפעול כנגד ישראל. החיסול מעביר מסר חשוב בדבר מחויבותה של ישראל לגדוע את ידם של אויביה בכל מקום בו יהיו. יחד עם זאת, חיסולו אינו מסיר את האיום האיראני ולא מהווה את קץ המשטר הנוכחי - למנהיג העליון אין תפקיד פיקודי-מבצעי או פוליטי יומיומי; הוא אינו מנהל מערכות ואינו מפעיל כוחות בזמן אמת. מנגנוני הפיקוד וקבלת ההחלטות האיראניים מצויים בידי המועצה העליונה לביטחון לאומי, משמרות המהפכה והמטה הכללי של הצבא.

לפיכך, המערכת צפויה להמשיך לתפקד גם בהיעדרו, בהתאם לתפיסה האידאולוגית ולקווים האסטרטגיים שהטמיע לאורך השנים. כשבועיים לאחר שחוסל מונה לתפקיד המנהיג העליון בנו, מוג'טבא ח'אמנאי - מינוי המעיד על השפעה משמעותית של משמרות המהפכה על הנהגת משטר הטרור, והמשך הקו הניצי שלו כלפי המערב וישראל בפרט.

כיצד מגיבים האיראנים למבצע ולחיסול ח'אמנאי?

איראן היא מדינה גדולה מאוד המונה למעלה מ-90 מיליון תושבים המשתייכים לקבוצות אתניות שונות, מאמינים בתפיסות דתיות שונות ומחזיקים במגוון עמדות פוליטיות. בין אזרחי איראן רבים המתנגדים לשלטון הנוכחי, המדכא את זכויות האדם וכופה נורמות דתיות מחמירות. על רקע זה יצאו לפני שבועות אחדים המוני איראנים לרחובות בתביעה לשינוי המשטר ולשיפור המצב הכלכלי, וגולים איראניים במערב אף קראו במפורש להתערבות צבאית מצד ארצות הברית וישראל. יחד עם זאת, נוכח תחושת איום, ותחת מתקפות חיצוניות, נוטה להופיע דפוס של התחזקות לאומית ושל "התלכדות סביב הדגל", המשפיע גם על חלק ממבקרי המשטר, כפי שהיה במהלך מבצע "עם כלביא". בשלב זה, נוכח האיפול התקשורתי וצמצום הגישה לאינטרנט באיראן, קשה לומר מה המצב ברחוב האיראני. ניכר כי האירועים השונים, ובראשם חיסול ח'אמנאי, הובילו לתגובות חריפות ומקוטבות במיוחד: יש המבטאים אבל לאומי ורואים בו דמות קדושה, ולעומתם רבים רואים במותו הזדמנות לשינוי פוליטי עמוק באיראן.

אנחנו במשימת הגנה בגזרות הלחימה, איך מבצע "שאגת הארי" משפיע על משימותינו?

רבים מארגוני הטרור עמם מתמודדת ישראל מומנו וטופחו על ידי איראן בהיותם חלק מ-"ציר ההתנגדות", במטרה לאיים על מדינת ישראל ולפגוע בה. מטרתם של חלק מארגונים אלו הייתה להרתיע את ישראל מפני תקיפה באיראן, ולאפשר למשטר האיראני להגיב באמצעותם במקרה של תקיפה כזו. הפגיעה הקשה בארגוני הטרור לאורך מלחמת "התקומה", ובעיקר המכות הקשות שהנחתנו על חיזבאללה, הכשילו במידה רבה את האסטרטגיה האיראנית.

עם זאת, חיזבאללה בחר להצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני, והחל לשגר טילים, רקטות וכטב"מים לעבר מדינת ישראל. בתגובה, צה"ל תוקף בעוצמה את חיזבאללה בכל רחבי לבנון, מחסל בכירים בארגון הטרור ומשמיד מפקדות ותשתיות שלו. כוחות צה"ל הרחיבו אחיזתם בדרום לבנון, והם מבצעים פעילות התקפית למניעת התבססות מחבלים במרחב.

גם בגזרות האחרות, עלינו להיות ערוכים לעלייה בפעילות טרור בניסיון לפגוע באזרחי המדינה ובחיילי צה"ל. עלינו להיות דרוכים לכל התפתחות בכל גזרה ולהכין את עצמנו לשינוי מהיר של המשימה, בהתאם להתפתחויות האזוריות. בנוסף, עלינו להיות ערים לניסיונות האיראניים לפגוע בחוסנה של החברה הישראלית ולאסוף מידע ביטחוני ומודיעיני. נמשיך להקפיד יותר מתמיד לשמור על ממלכתיות, על התנהלות אחראית למול המרחב האזרחי ועל ביטחון המידע.

מה משמעות ההצטרפות של חיזבאללה להתקפות על ישראל, מה המשמעות למשימת צה"ל?

חיזבאללה הוא ארגון טרור שיעי הפועל מאדמת לבנון במימון ובהנחייה של איראן. הצטרפותו לחימה נועדה לסייע למשטר האיראני ולאתגר את ישראל באמצעות ריתוקה לזירה נוספת. בשנתיים האחרונות פגע צה"ל עמוקות ביכולותיו של חיזבאללה בשורת מהלכים ששיאם במבצע "חיצו הצפון" ובאכיפה נחושה כנגד ניסיונות השיקום שלו. עם זאת, חיזבאללה עדיין מחזיק ביכולות כנגד ישראל ואזרחיה, ועודנו מהווה איום. צה"ל נערך והתאמן לתרחישים שונים בגבול הצפוני, הוא עיבה כוחות בלבנון ובסוריה ויפעל ככל שיידרש בהתאם להנחיות הדרג המדיני כדי לגדוע כל ניסיון לפגוע בעורף הישראלי.

הלחימה בלבנון

נקודות זמן

מבצע ליטני: מבצע צבאי ראשון בלבנון במהלכו כבש צה"ל את השטח שבין גבול הצפון לנהר הליטני והחזיק בו במשך שלושה חודשים. **מטרת המבצע הייתה לפגוע בתשתיות של ארגוני הטרור הפלסטיניים באזור, וכך לפגוע ביכולתם לפגוע בפעולות טרור בעורף ישראל. כתוצאה מהמבצע נדחקו הארגונים הפלסטיניים מאזור הגבול.**

1978

מלחמת לבנון הראשונה / מבצע "שלום הגליל": מלחמה בה פתחה ישראל לאור שורת פיגועים שיצאו משטח לבנון ופגעו בעורף ישראל ובישראלים ברחבי העולם. במהלך המלחמה פלשו כוחות צה"ל לשטח לבנון ולחמו בארגונים הפלסטיניים ובצבא הסורי שבא לעזרתם. **המלחמה הצליחה לפגוע קשות בארגונים הפלסטיניים והביאה להגליית ראשיהם לתוניס, הרחק משטח ישראל.** במהלך המלחמה תפסו חיילי צה"ל שטחים נרחבים במדינה, כיתרו את בירתה ביירות, וכבשו חלק מרובעיה. עם תום המלחמה המשיכו כוחות צה"ל להחזיק בשטחי דרום לבנון בסיוע כוח מקומי - צבא דרום לבנון (צד"ל).

1982

הקמת חיזבאללה: במהלך מלחמת לבנון הראשונה התחזקה קבוצה של פעילי טרור שיעים שזכו לחסות איראנית והקימו מליציית טרור ותנועה פוליטית שזכתה לשם חיזבאללה (מילולית: מפלגת האל). **החיזבאללה, שהוקם מעט לפני המלחמה, מחזיק בתפיסת עולם שיעית פונדמנטליסטית** אותה הוא מקדם כתנועה פוליטית בפרלמנט הלבנוני וכמליציית טרור שפעולותיה מופנות כלפי ישראל וגורמים אחרים.

1982

רצועת הבטחון והנסיגה מלבנון: בתום מלחמת לבנון המשיך צה"ל להחזיק כוחות בדרום המדינה ונערך בקווים שונים עד שהתייצב על רצועה צרה מצפון לקו הגבול הבינלאומי. **במהלך השהות ברצועת הביטחון לא חדלו ארגוני הטרור מפעילות כנגד מוצבי צה"ל וישובי הצפון.** בשנת 2000 החליטה ממשלת ישראל לסגת מרצועת הביטחון ולהיערך מחדש על קו הגבול הבינלאומי.

1985

2000

מלחמת לבנון השנייה: מלחמה בה פתחה ישראל לאחר שכוחות חיזבאללה חטפו ללבנון שני חיילי צה"ל ותקפו את ישובי הצפון. **במהלך הלחימה תקף חיל האוויר את מעוזי חיזבאללה בדרום לבנון ובביירות, בעיקר ברובע הדאחיייה. ביבשה התנהלו קרבות עזים בזירות רבות בדרום לבנון, וצה"ל פגע במאות מחבלים. מנגד, חיזבאללה ירה לעורף ישראל.** בעקבות המלחמה קיבלה מועצת הביטחון של האו"ם את החלטה 1701, לפיה ייסוג צה"ל לקו הגבול, חיזבאללה יסוג מצפון לליטאני, ובדרום לבנון יתפרס כח מתוגבר של יוניפי"ל.

2006

מבצע מגן צפוני: מבצע צבאי-הנדסי של צה"ל בהובלת פיקוד הצפון, חיל ההנדסה הקרבית ואגף המודיעין, לחשיפה ונטרול מנהרות טרור חוצות גבול, שחפר חיזבאללה מלבנון לתוך שטח ישראל, בגבול ישראל-לבנון. **במהלך המבצע אותרו והושמדו שש מנהרות התקפיות שחדרו לשטח ישראל.**

2019

אירועים מרכזיים במלחמה

חזית הצפון

ב-7/10/23 פתח ארגון הטרור חמאס במתקפת פתע על מדינת ישראל

מתקפת הפתע של חמאס

יום לאחר מתקפת הטרור של חמאס על ישובי מערב הנגב, פתח חיזבאללה במתקפה יזומה על ישראל. חיזבאללה הצהיר כי הוא ימשיך בהתקפות על ישראל כל עוד תימשך הלחימה ברצועת עזה, כביטוי לסולידריות של 'ציר ההתנגדות'. ישראל הגיבה בירי טנקים, תקיפות מל"טים וירי ארטילרי על עמדות חיזבאללה ליד גבול ישראל-לבנון.

המסיבת הזבאללה בחמאס

ב-18/10/23 החל פינוי האוכלוסייה האזרחית הנמצאת בטווח של עד 3.5 ק"מ מהגבול הצפוני של מדינת ישראל, בהתאם לתוכנית צה"ל "מרחק בטוח צפון".

פינוי ישובי הצפון

ב-8/1/24 חוסל מפקד כוח רדואן, וויסאם טוויל, וכן בכיר ביחידה האווירית של חיזבאללה בלבנון.

היסולים בצמרת חיזבאללה

ב-7/4/24 חוסל אחראי פעולות הטרור ברכס רמים, עלי אחמד חוסיין. ב-11/6/24 חוסל מפקד יחידת נאצר, הגזרה המזרחית בדרום לבנון, סאמי טאלב עבדאללה.

ב-3/7/24 חוסל מפקד יחידת עזיז, הגזרה המערבית בדרום לבנון, אבו נעמה נאצר.

ב-30/7/24 חוסל המפקד הצבאי הבכיר ביותר בחיזבאללה, פואד שוכר, שהיה גם יועץ קרוב לנשראללה וחבר מועצת הג'יהאד

הפגיעה במג'דל שמס

ב-27/7/24 שיגר חיזבאללה רקטה לעבר יישובי רמת הגולן, שפגעה במג'דל שמס - 12 ילדים וילדות נהרגו ועשרות נפצעו.

מתקפת המנע

ב-25/8/24 תקף חה"א מרחבים רבים בדרום לבנון, במטרה לסכל מתקפה נרחבת של חיזבאללה על תושבי הצפון והמרכז, אותה תכנן לבצע בתגובה לחיסולו של פואד שוכר בידי ישראל. במהלך התקיפה, מאות מטוסי קרב תקפו והשמידו אלפי קני שיגור של חיזבאללה שמוקמו והוטמנו במרחב דרום לבנון.

פיצוץ הזימוניות

ב-17-18/9/24 התפוצצו ברחבי לבנון אלפי זימוניות ומכשירי קשר של מחבלי חיזבאללה - עשרות סוכלו ומאות נפצעו. פיצוץ המכשירים פגע ביכולות הפיקוד והשליטה של חיזבאללה, והנחית עליו מכה מוראלית קשה.

אירועים מרכזיים במלחמה

חזית הצפון

ב-19/9/24 החל מבצע 'חיצי צפון', במסגרתו יצא צה"ל להתקפה בהובלת פיקוד הצפון, שהחל בתקיפות רחבות של חיל האוויר והתרחב לפעולה קרקעית בדרום לבנון.

מבצע 'סדר חדש' - ב-27/9/24 חוסל חסן נסראללה, מזכ"ל חיזבאללה ומי שעמד בראש הארגון מזה 32 שנים.

פעולה קרקעית בדרום לבנון - ב-30/9/24 החלו כוחות בסדיר ובמילואים בפעולה קרקעית התקפית בדרום לבנון, המבוצעת בידי ארבע אוגדות: **אוגדה 98** שעברה מלחימה ברצועת עזה להתקפה בדרום לבנון; **אוגדה 91**, שעברה מקרב הגנה בגבול הצפון להתקפה בדרום לבנון; **אוגדה 36**, שלחמה ברצועת עזה, עברה לקרב הגנה בגבול הצפון והמשיכה להתקפה בדרום לבנון; **ואוגדה 146**, שעברה מקרב הגנה בגבול הצפון להתקפה בדרום לבנון.

ב-27/11/24 החלה הפסקת אש בגזרה. בשבועות שלאחר מכן התייצב צה"ל בקו הגבול ובמוצבי המגן בנקודות שולטות בדרום לבנון. הוקם מנגנון פיקוח בינלאומי במטרה לפקח על יישום הסכם הפסקת האש.

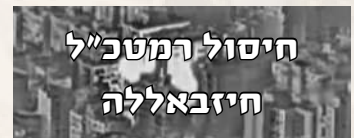
מבצע 'חיצי הצפון' הנחית מכות קשות על חיזבאללה שהיו חלק מתהליך שהביא בדצמבר 2024 לקריסת משטר אסד בסוריה וליציאה למבצע 'חץ הבשן' להשמדת התשתיות האסטרטגיות של המשטר הסורי; וכן לפתיחת נתיב אווירי מעל סוריה שסייע להצלחת מבצע 'עם כלביא' מול איראן ביוני 2025.

צה"ל עיצב מחדש את המרחב והקים את **חמשת מוצבי המגן** בתוך שטח לבנון - מוצבי הגנה פלוגתיים שמוקמו בנקודות אסטרטגיות השולטים על נתיבי חדירה אפשריים, במטרה להגן על ישובים ישראלים לאורך הגבול.

במסגרת הפעולות המתמשכות לסיכול ניסיונות ההתעצמות של חיזבאללה, ב-23 בנובמבר 2025 **צה"ל חיסל את רמטכ"ל חיזבאללה עלי טבטבאי** בתקיפה ממוקדת ברובע הדאחייה בביירות.

צה"ל המשיך לאכוף את הסכם הפסקת האש, ופעל באופן גובר והולך לסיכול ניסיונות השיקום של חיזבאללה באמצעות חיסול מחבלים והשמדת תשתיות.

החל מה-2/3/26, **צה"ל מרחיב את אחיזתו בדרום לבנון ותוקף בעוצמה את חיזבאללה**, לאחר הצטרפותו למערכה לצד משטר הטרור האיראני.

מגינים על הבית

סקירת המועצות והערים בגבול הצפון

מועצה אזורית הגליל העליון

המועצה ממוקמת בגליל העליון ובעמק החולה. המועצה נוסדה בשנת 1950, בשטח בו החלו להתיישב יהודים באמצעות רכישת אדמות תל חי על ידי הברון רוטשילד. הישובים הראשונים בשטח המועצה היו איילת השחר וכפר גלעדי, שנוסדו בשנים 6-1915. היום, המועצה מונה 29 ישובים. הישובים שפוננו במלחמה במועצה אזורית גליל עליון: מטולה, קיבוץ דן, קיבוץ דפנה, כפר גלעדי, מלכיה, משגב עם, יראון, יפתח, ברעם, מעיין ברוך ומנרה. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים בחלק מישובי המועצה, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

מועצה אזורית מבואות החרמון

נציגי שמונת המושבים במועצה אזורית גליל עליון הקימו בתחילת שנות ה-70 את ארגון מבואות החרמון שקיים יוזמות כלכליות משותפות למושבים בגליל העליון. המושבים פרשו ממועצה אזורית גליל עליון ודרשו הקמת מועצה נפרדת. בשנת 1991 המועצות הופרדו לגמרי ומועצה אזורית מבואות החרמון הייתה לעצמאית. היום מונה 13 מושבים וישובים קהילתיים. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים בחלק מישובי המועצה, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

מועצה אזורית מטה אשר

מועצה אזורית מטה אשר היא מועצה אזורית במחוז הצפון שבישראל, נפת עכו, בהרי הגליל המערבי. נקראת על שם שבט אשר שישב באזור בתקופה הישראלית. נוסדה בשנת 1982, מתוך איחוד של שלוש מועצות שונות: מועצה אזורית געתון, מועצה אזורית נעמן ומועצה אזורית סולם צור. שטחה מתפרס על 211,740 דונם ואוכלוסייתה מונה כ-33 אלף איש ב-32 ישובים. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים בחלק מישובי המועצה, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

מועצה אזורית מעלה יוסף

המועצה ממוקמת בנפת עכו, בגליל המערבי, ליד העיר מעלות-תרשיחא והמועצה המקומית שלומי. זוהי אחת המועצות המקומיות שאין בה קיבוצים. המועצה הוקמה בשנת 1958 תחת השם "מעלה הגליל", עד ששמה שונה בשנת 1975 ל"מעלה יוסף", על שמו של יוסף ויץ שהיה יו"ר קק"ל. המועצה כוללת 22 ישובים. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים בחלק מישובי המועצה, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

מועצה אזורית מרום הגליל

מרום הגליל היא מועצה אזורית המשתרעת של שטח של כ-200 אלף דונם ומונה כ-16 אלף תושבים. היא גובלת בגבול לבנון בצפון, ובמועצה אזורית הגליל התחתון בדרום. הישוב הראשון שהוקם באיזור לפני קום המדינה היה עין זיתים. לאחר מבצע חירם, הוקמו 11 ישובים נוספים בשטח המועצה. בהוראת צו של שר הפנים, המועצה הוקמה בשנת 1950. היום מונה המועצה 13 ישובים, מתוכם 4 קיבוצים. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים בחלק מישובי המועצה, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

מגינים על הבית

סקירת המועצות והערים בקול הצפון

קריית שמונה

קריית שמונה שוכנת באצבע הגליל והיא העיר הצפונית ביותר בישראל. העיר התחילה כמעברה, שהוקמה בשנת 1949 על חורבות הכפר הערבי "אל-ח'אלצה", שתושביו נמלטו במלחמת העצמאות לדרום לבנון. לאחר שהגיעו משפחות עולים למעברה, הוחלט לשנות אותה לכפר חקלאי תחת השם "קריית יוסף", עד שנוסדה כעיר תחת השם הנוכחי בשנת 1950. כיום מונה קריית שמונה כ-23.5 אלף תושבים. במהלך השנים, המצב הביטחוני בקריית שמונה היה לעתים קשה, ולעתים שקט. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

שלומי

מועצה מקומית במחוז הצפון בישראל, השוכנת בגליל המערבי, כקילומטר מגבול ישראל-לבנון. שלומי נוסדה כמעברה, שבה שוכנו בבתי נטושים במקום בעיקר עולים חדשים ממזרח אירופה. שלומי קיבלה מעמד של מועצה מקומית בשנת 1960. היום שלומי מונה כ-7,800 תושבים. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

רג'ר

רג'ר הוא כפר עלווי השוכן על גבול ישראל-לבנון. (העלוויים הם קבוצה אתנו-דתית שמקורה באסלאם, שמרכזת בסוריה). לאחר מלחמת העולם הראשונה סוריה ולבנון היו נתונות לחסות צרפתית והגבול ביניהן לא היה מסומן בבירור. לכן, קיים סכסוך על שייכותו של הכפר לסוריה או ללבנון. במלחמת ששת הימים, נכנע הכפר לישראל ופורק מנשקו. במסגרת חוק רמת הגולן בשנת 1981 הכפר סופח על ידי ישראל. לאחר יציאת צה"ל מלבנון, הודיעה ישראל שהיא ממלאת את החלטה 425 של מועצת האו"ם לפיה האו"ם יקבע היכן הגבול עובר בין ישראל ללבנון. נציגי האו"ם קבעו שהגבול עובר באמצע כפר רג'ר. הכפר היה סגור לאזרחים, והכניסה אליו התאפשרה לתושביו ולחיילי צה"ל בלבד עד שנת 2022, אז החליטו תושבי הכפר להציב גדר שתמנע כניסה אליו מלבנון, ולאפשר אליו כניסה חופשית. כפר רג'ר מונה כ-2,830 תושבים. עם פרוץ המלחמה הוחלט על פינוי התושבים, והתאפשר להם לשוב במהלך 2025 לאחר שהוסרו האיומים הביטחוניים.

מוצבי המגן בלבנון

ביום 27 בנובמבר 2024 נכנסה לתוקף הפסקת אש בחזית הצפון, לאחר חודשים של לחימה ותמרון קרקעי במסגרת מבצע "חצי הצפון". ב-17 בפברואר 2025, צה"ל השלים את התייצבותו על קו הגבול.

במסגרת ההיערכות המחודשת לאורך הגבול, הקים צה"ל חמישה מוצבים פלוגתיים - מוצבי "מגן" - בנקודות אסטרטגיות מרכזיות בדרום לבנון, בסמוך לגבול. מוצבים פלוגתיים אלו הם נקודות שולטות ומבוצרות, המצוידות באמצעי תצפית ואיסוף וכוללות כוח לוחם לתגובה מהירה, במקרה של זיהוי איומים בגזרה. המוצבים ממוקמים על רכסים השולטים על כפרים לבנוניים הסמוכים לגבול עם ישראל. מטרתם להגן באופן ישיר על יישובים ישראלים הסמוכים לגבול הצפון, ליצור מרחב התרעה מוקדמת ולחסום נתיבי חדירה אפשריים.

המוצבים פרוסים מול חמישה אזורי התיישבות צמודי גבול:

- **מגן מטולה** - על רכס ששולט על גישה ישירה מהכפרים הלבנוניים כילא ומרג' עיון.
- **מגן מרגליות** - בנקודה המפקחת על דרכי מעבר אפשריות ממרחב עייטא א-שעב.
- **מגן מלכיה** - בנקודת תצפית גבוהה על אזור בית ג'בייל.
- **מגן זרעית** - בנקודת שליטה על המדרונות היורדים מאזור ראמיה.
- **מגן שלומי** - בנקודה הצופה על מרחב לבונה.

מוצבי "מגן" נועדו להגן על יישובי הצפון ולאפשר לתושבים לשוב לבתיהם ולשגרת חייהם, ולהבטיח שכוחות צה"ל יוכלו לזהות איומים ולבלום אותם בטווחי זמן קצרים. על אף המכה שספג, ממשיך ארגון הטרור חיזבאללה במאמציו להשתקם, מצהיר שלא יתפרק מנשקו וממשיך לאיים על מדינת ישראל ואזרחיה. **צה"ל ימשיך לפעול להסרת האיומים ובהתאם להנחיות הדרג המדיני.**

חיזבאללה

הקמת חיזבאללה

חיזבאללה הוקם במהלך שנות השמונים על ידי אנשי דת שיעיים. בתקופה בה חשו השיעים בלבנון מוקצים מהחברה ומהאליטה הלבנונית, ומספר מנהיגים ניסו לשפר את מעמדה בתוך לבנון. הקמת הארגון היא תוצר של שיתוף פעולה בין אנשי דת שיעים מלבנון לקציני משמרות המהפכה שעברו מאיראן ללבנון לטובת הקמת הארגון תחת האידאולוגיה האיראנית.

ארגון חיזבאללה עצמו הוקם בידי מחמד חוסיין פדלאלה, שראה עצמו סוכן מרכזי להפצת המהפכה האסלאמית. פדלאלה הידק את **הזיקה בין השיעים בלבנון ובין איראן החומייניסטית**, שקמה לאחר המהפכה האסלאמית. הוא שאף לסייע לאיראן לייצא את רעיון המהפיכה, ודגל בתפיסה של שלטון חכם-ההלכה - לא רק בתחומי הדת, אלא בכל תחומי החיים. בנוסף, **עוד מימיו הראשונים קשר חיזבאללה את עצמו לרעיון ההתנגדות לישראל**, שבשנות השמונים החלה להיות מעורבת יותר ויותר בדרום לבנון במלחמתה בארגוני הטרור הפלסטיניים.

הקשר בין ארגון חיזבאללה למדינת לבנון

חיזבאללה הוא אחד משני ארגונים המייצגים את העדה השיעית בתוך הפוליטיקה הלבנונית, הפועלת בחברה מפוצלת ומרובת עדות. לצידו של חיזבאללה קיים ארגון שיעי צבאי נוסף בשם 'אמל'. **חיזבאללה הוא הכוח הפוליטי והצבאי החזק בלבנון, ולצד צבא-הטרור שלו מפעיל מערך אזרחי מסועף לתמיכה וסיוע לקהילה השיעית.** כמו-כן הוא משתתף במשחק הפוליטי **ויש לו נציגות משמעותית בפרלמנט הלבנוני, ואף שרים בממשלה.** בהתבטאויותיו, טוען חיזבאללה שהוא "מגן לבנון" מפני תוקפנות ישראלית (וזאת על-אף שללבנון יש צבא רשמי).

חיזבאללה ואיראן

עוד מימיו הראשונים היה קשור חיזבאללה לרעיון המהפיכה האסלאמית של איראן. כיום, **חיזבאללה מקבל חלק ניכר ממימונו מאיראן, ומשמש למעשה כזרוע קדמית שלה במאבקה מול ישראל.** מבין כל הארגונים בני-החסות של איראן, חיזבאללה הוא הגדול, המפותח והחזק שבהם, והמאיים ביותר על ישראל. **חיזבאללה גם כפוף במידה רבה להנהגה האיראנית בתהליכי קבלת ההחלטות הפנימיים שלו.**

חיזבאללה

הלחימה נגד חיזבאללה

במהלך שנות השמונים, בשעה שישראל נלחמה בדרום לבנון כנגד כוחות אש"ף, החל חיזבאללה להתבסס במרחב ולפעול אף הוא כנגד כוחות צה"ל. בתקופה זו הוא פיתח את יכולות הנ"ט והמטענים שלו, והמשיך לתקוף את כוחות צה"ל במהלך שהותם ברצועת הביטחון בשנות התשעים. ב-1994 יצאה ישראל למבצע "דין וחשבון" וב-1996 יצאה למבצע "ענבי זעם", שניהם כנגד תשתיות טרור של חיזבאללה. בשנת 2000 נסוגו כוחות צה"ל מרצועת הביטחון, והארגון המשיך להתבסס במרחב ולפתח יכולות של ירי תמ"ס גם לכיוון יישובי צפון הארץ. ב-2006 שבה ישראל ונלחמה בחיזבאללה במערכה שתיקרא לימים "מלחמת לבנון השנייה".

עם סיום מלחמת לבנון השנייה שב חיזבאללה והתבסס במרחב דרום לבנון, בניגוד להסכמים הבינלאומיים שנחתמו עם סיום הלחימה. ב-2019 יצאה ישראל למבצע "מגן צפוני" בו השמידו כוחות הנדסה מנהרות התקפיות שחפר חיזבאללה לתוך שטח ישראל, בטרם הצליח להשתמש בהן באופן מבצעי.

פעולות חיזבאללה כנגד ארה"ב

בראשית שנותיו פעל חיזבאללה לא רק נגד כוחות צה"ל – בשנות השמונים ביצע הארגון התקפות קשות כנגד כוחות אמריקאיים בביירות, ובשנות התשעים הוציא לפועל פיגועים קשים נגד הקהילה היהודית בארגנטינה. בנוסף, במהלך מלחמת האזרחים בסוריה, שהחלה בשנת 2011, הצטרפו פעילי חיזבאללה רבים לכוחותיו של אסד, וסייעו לו להכניע את כוחות האופוזיציה שאיימו על משטרו. בתוך כך, צברו מחבלי חיזבאללה ניסיון מבצעי רב בלחימה זו.

המערכה נגד חיזבאללה במלחמה

חיזבאללה וחמאס הם ארגוני טרור הנכללים ב-"ציר ההתנגדות" - ברית הארגונים והמדינות אשר מתנגדים לארה"ב ולקיומה של מדינת ישראל, ופועלים נגדן באמצעי טרור. למרות שתנועת חמאס היא שפתחה במתקפת השבעה באוקטובר, **חיזבאללה, כחלק מציר ההתנגדות, ניסה לממש את אסטרטגיית "אחדות הזירות" של הציר, שמשמעותה היא הניסיון המתמיד ליצר רושם כי כל ארגוני הציר, המהווים זירות נפרדות, מתואמים במאבק החמוש נגד ישראל.** ב-8 באוקטובר 2023 פתח חיזבאללה במתקפה על יישובים ובסיסים בגבול הצפון. בתגובה לכך, צה"ל עיבה את כוחותיו באזור וניהל קרב הגנה למול ירי מתמשך. הכוחות מנעו ניסיונות חדירה, הגיבו באש, פגעו במטרות טרור בכל רחבי לבנון, הסבו נזק לחיזבאללה, פגעו בבכירים בארגון וחסלו מאות מחבלים.

ב-19 בספטמבר 2024 יצא צה"ל למבצע **"חיצי הצפון"** - חסן נסראללה, שעמד בראש חיזבאללה, ומחבלים רבים אחרים - חוסלו, מאגרי רקטות וטילים של הארגון בכל רחבי לבנון הופצצו, ובסוף ספטמבר המבצע הורחב לתמרון קרקעי שהשמיד את תשתיות חיזבאללה בקו המגע והסיר את איום הפשיטה על יישובי הצפון. מבצע **"חיצי צפון"** פגע קשות בחיזבאללה, ואיפשר לתושבי הצפון לשוב לבתיהם בבטחה.

בסוף נובמבר 2024 הוסכם על הפסקת אש בדרום לבנון. בעקבות המכות הקשות שהנחתנו על חיזבאללה, ולאור שינויים פנימיים במדינת לבנון, נחלש ארגון הטרור גם בזירה הלבנונית הפנימית. בימים אלו מתקיים ניסיון של מדינת לבנון לפרק את חיזבאללה מנשקו, בסיוע ארה"ב ומדינות נוספות. מול ניסיונות אלו **חיזבאללה ממשיך לאיים בהמשך ההתנגדות ובמאבק במדינת ישראל.**

לאחר חיסול ח'אמנאי, המנהיג העליון של איראן, תקף חיזבאללה את מדינת ישראל ברקטות וכטב"מים, ובכך **הפר את הסכם הפסקת האש והצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני.** צה"ל תקף בתגובה את חיזבאללה בעוצמה והרחיב את אחיזתו בדרום לבנון, במטרה להגן על התושבים והיישובים בצפון הארץ ולפגוע קשות בארגון הטרור.

איראן בלבנון

הרפובליקה האסלאמית של איראן מצהירה באופן גלוי כי אחד הכלים המשמעותיים במימוש האינטרסים הלאומיים שלה הוא סיוע לארגונים השונים הפרוסים ברחבי המזרח התיכון, המכונים לעתים "שלוחים" (Proxies), המרכיבים את "ציר ההתנגדות". באמצעות ארגונים אלה, מצליחה איראן לייצר השפעה נרחבת על מדינות במזרח התיכון, מבלי לכבוש אותן באופן צבאי. מידת ההשפעה והתמיכה האיראנית על שלוחיה משתנה מארגון לארגון, אך המשותף לכולם היא עיקרון המוקדמה (مقاومة) - ההתנגדות הפעילה להשפעת העולם המערבי, ובמיוחד ההתנגדות לישראל ולארצות-הברית.

חיזבאללה כנכס איראני

הארגון הגדול והמשמעותי ביותר המהווה חלק מאסטרטגיה זו של איראן, הוא ארגון חיזבאללה בלבנון. חיזבאללה נחשב במשך שנים לנכס אסטרטגי איראני, ולתפיסתה מספק לה יכולת להרתיע את ישראל מלבצע פעולה התקפית נגד איראן ואף מאפשר לה להוציא לפועל פעולות התקפיות כנגד ישראל, שלא משטחה הריבוני. בנוסף, לחיזבאללה גם מפלגה ונציגים בפרלמנט הלבנוני, ובכך מהווה עבור איראן נכס אסטרטגי ראשון בחשיבותו ביכולת להשפיע, ואף לשלוט, על המתרחש בלבנון כזרוע מדינית. איראן רואה בחיזבאללה את הזרוע האסטרטגית המועדפת עליה במערכה נגד ישראל, המקדמת את מדיניותה בלבנון בפרט ואת האינטרסים שלה במזרח התיכון בכלל.

הקמתו ועלייתו של ארגון חיזבאללה בלבנון היו מהישגיה הבולטים ביותר של מדיניות החוץ האיראנית. חיזבאללה הוקם בשנים 1982-1988 על ידי אנשי דת לבנונים בדרג בינוני בהכוונתה של איראן, ויחידת משמורת המהפכה, שהוצבה בבקעת הלבנון ב-1982 במסגרת הסכם לשיתוף פעולה צבאי בין איראן לסוריה, מילאה תפקיד חשוב בהקמת הארגון ובבניית התשתית המבצעית שלו. בסיוע איראני, הורחבו מסגרות המתגייסים השיעים מלבנון לזרוע הצבאית של חיזבאללה, ואלה אומנו על ידי מדריכים איראניים בלחימה ובביצוע פיגועים, צוידו בנשק איראני רב וקיבלו משכורות מאיראן. לוחמי חיזבאללה נשלחו גם לאימונים במחנות משמורת המהפכה באיראן.

הסיוע האיראני לזרוע האזרחית של חיזבאללה

היקף הסיוע האיראני לחיזבאללה נאמד במאות מיליוני דולרים בשנה. נוסף על הסיוע הצבאי רחב ההיקף, מעניקה איראן סיוע למוסדותיו החברתיים והמדיניים של הארגון. באופן זה, מסייע המימון האיראני לחיזבאללה לא רק במאבק נגד ישראל, אלא גם בביסוס מערכות אזרחיות שלו בדרום לבנון, כמו כספומטים ומוסדות רווחה ובריאות, וכן בהתבססותה של חיזבאללה כמפלגה הגדולה בפרלמנט הלבנוני. באמצעות סיוע איראני זה, הפך חיזבאללה להיות 'מדינה בתוך מדינה' בלבנון, והוא מתפקד כריבון בפועל בחלקים נרחבים בלבנון, בעיקר באזורים בהם מתרכזת האוכלוסייה השיעית - דרום לבנון, בקעת הלבנון, ושכונות בביירות.

פעילות כנגד מדינת ישראל

לאחר נסיגת ישראל מלבנון במאי 2000, חל שינוי מהותי ביעודו האסטרטגי של הארגון מבחינתה של איראן, והוא הפך לזרוע אסטרטגית שלה שתאיים על ישראל ברי טילים מסיבי, אם זו תעז לתקוף את איראן. לאחר הנסיגה הישראלית, גברה תמיכת כוח קודס בחיזבאללה, ומצאה ביטוי בהקמת תשתית רקטות ארוכות טווח המאיימת על העורף הישראלי, שהופעלה במלחמת לבנון השנייה.

איראן בלבנון

בשנים שחלפו מאז סיום המלחמה ב-2006, מילא כוח קודם האיראני תפקיד מרכזי בשיקום התשתית הצבאית של חיזבאללה, וסייע לארגון לצבור **ארסנל גדול של כמאה אלף רקטות וטילים**, ובכלל זה טילים בעלי יכולת פגיעה מדויקת, שאיימו על תשתיות צבאיות ואזרחיות בישראל. **איראן ראתה בארסנל זה אמצעי הרתעה משמעותי כנגד ישראל**. בשנים האחרונות חבר חיזבאללה אמצעי לחימה רבים מאיראן, ונוצרה **"ברית ההגנה"** הדדית בינו לבין איראן – לא רק שחיזבאללה יתערב אם איראן תותקף, אלא איראן יכולה להתערב אל מול איום ממשי ופגיעה בחיזבאללה. בנוסף, כחלק מהסיוע שהעניקה איראן למשטר אסד במסגרת מלחמת האזרחים בסוריה, הפעילה איראן את חיזבאללה, ששלח פעילים להילחם בסוריה כנגד מתנגדי המשטר.

מהלך מלחמת "התקומה"

באפריל 2024 תקפה איראן את ישראל באופן ישיר, ובסיוע של "ציר ההתנגדות" ובכללו חיזבאללה. מספר ימים לאחר שהחל מבצע 'חצי הצפון', שיגרה איראן מתקפה שנייה כנגד ישראל, בחלקה כתגובה על חיסולו של מזכ"ל חיזבאללה חסן נסראללה. חיזבאללה לא היה שותף למתקפה זו, עקב הפגיעה הקשה שספג כבר בימים הראשונים למבצע. **המכה הקשה שספג חיזבאללה במבצע 'חצי הצפון' החלישה אותו באופן משמעותי, ובמידה רבה פגעה גם ב-"ברית ההגנה" שהייתה לו עם איראן** - הסרת האיום מצד חיזבאללה היוותה את אחד הגורמים המרכזיים שאיפשרו לישראל לצאת למבצע "עם כלביא" לסיכולה של התוכנית האיראנית להשמדת ישראל ביוני 2025. חיזבאללה המוחלש, שאיראן ראתה בו כוח מרתיע מרכזי כנגד מדינת ישראל, לא יכול היה להתערב לטובת איראן גם כאשר ישראל התקיפה אותה ישירות.

לצד זאת, **איראן ממשיכה במאמצייה לממן ולחמש את חיזבאללה** גם בימים אלו, ולסייע לו לשקם את יכולותיו ולהמשיך לאיים על מדינת ישראל ואזרחיה. **כוחות צה"ל ימשיכו לפעול, ככל שיידרש, לסיכול ניסיונות השיקום ולקטיעת הסיוע האיראני לחיזבאללה.**

מבצע 'שאגת הארי'

ב-28 בפברואר 2026 החל צה"ל במבצע "שאגת הארי", בשיתוף עם ארה"ב, כנגד איומים הנשקפים מהרפובליקה האסלאמית של איראן - **במטרה להביא לפגיעה יסודית במשטר הטרור האיראני ולהסיר איומים קיומיים על מדינת ישראל**. במכת הפתיחה של המבצע חוסל עלי ח'אמינאי, המנהיג העליון של איראן. בתגובה לחיסול, ארגון הטרור חיזבאללה שיגר מתקפת רקטות וכטב"מים מדרום לבנון לכיוון הגליל וחיפה, בכך, **חיזבאללה הפר את הפסקת האש שהחלה עם סיום מבצע 'חצי הצפון' בנובמבר 2024, והצטרף למערכה לצד משטר הטרור האיראני**. צה"ל תקף את חיזבאללה בעוצמה והרחיב את אחיזתו בדרום לבנון, **במטרה להגן על התושבים והיישובים בצפון הארץ ולפגוע קשות בארגון הטרור**.

חסן נסראללה, מזכ"ל חיזבאללה (חוסל בספטמבר 2024)
ועלי ח'אמינאי, המנהיג העליון של איראן (חוסל בפברואר 2026)

הרחבות להעמקה ולחיזוק תובנת המשימה

לכל כלי ההסברה על מבצע 'שאגת הארי'

לכל החומרים על לבנון באתר הכרת האויב

מאמר

לידתה של הרפובליקה השיעית הבלתי מוכרזת של לבנון

פודקאסט

אסכת - לבנון אתמול - עם ד"ר דני נאור

פודקאסט

משדרים ביטחון - הטעות של חיזבאללה? - המכון למחקרי

ביטחון לאומי

A blank sheet of white paper with horizontal ruling lines, framed by a dark blue border. The paper is set against a background of a forest scene with trees and a path. The lines are evenly spaced and run horizontally across the page.

המפקד,
חוברת זו נועדה לתת מידע וכלים
לשיח עם פקודיך.
נשמח לקבל הארות והערות, וכן
בקשות לחומרים נוספים.
toravhasbara@gmail.com

בית יוצר
לבניין הרוח
חיל החינוך והטו"ר

